

3-THỌ THỰC TỬ HỌC GIA⁴⁷⁹

A. DUYÊN KHỞI

1. *Đệ tử kiến đế:*

Một thời, Đức Phật ở trong núi Kỳ-xà-quật tại thành La-duyệt. Khi ấy, có gia đình cư sĩ, vợ chồng đều có lòng tin, làm người đệ tử Đức Phật. Thường pháp của người đệ tử chư Phật đã kiến đế,⁴⁸⁰ đối với các Tỳ-kheo không có cái gì tiếc nuối, kể cả thịt trong thân mình. Mỗi khi các Tỳ-kheo đến nhà thì luôn dùng thức ăn và các vật dụng cúng dường. Cúng dường như vậy cho đến nỗi nghèo khổ, cơm áo đều thiếu thốn. Những người hàng xóm đều nói như vậy: Gia đình kia trước đây rất giàu có, của cải dư dật. Từ khi cúng dường Sa-môn Thích tử đến nay, của cải khô cạn, bần cùng đến thế. Như vậy việc cung kính cúng dường chỉ đem lại sự nghèo khổ!

Các Tỳ-kheo nghe biết, trong đó có vị thiếu dục tri túc, sống hạnh đầu đà, ưa học giới, biết hổ thẹn, hiềm trách các Tỳ-kheo: Sao các thầy

474. Tăng kỳ: Đề-xá-ni 4.

475. Kiến đế 見諦: Đã thấy bốn Thánh đế, chứng đắc Tu-đà-hoàn. Ngũ phần: Trưởng giả Cù-sư-la 瞿師羅 tin ưa Phật pháp, thấy pháp, đắc quả. Tăng kỳ: Đại thần Tỳ-xà bố thí thái quá, gia sản khánh tận. Tăng tác yết-ma học gia. Thập tụng: Tượng sư Thủ-la, thấy Bốn đế, đắc Sơ đạo. Căn bản: Trưởng giả Sư Tử, đắc Sơ quả.

đến mãi nơi cư sĩ để nhận thức ăn và đồ cúng dường, không biết đủ, đến nỗi khiến cho cửa cải gia đình họ phải cạn kiệt như thế?

Các Tỳ-kheo đến chỗ Đức Thế Tôn, đảnh lễ dưới chân Phật, rồi ngồi qua một bên, đem nhân duyên này bạch đầy đủ lên Đức Thế Tôn. Đức Thế Tôn liền vì nhân duyên này tập hợp Tăng Tỳ-kheo, quở trách các Tỳ-kheo:

- Việc các ông làm là sai quấy, chẳng phải oai nghi, chẳng phải pháp Sa-môn, chẳng phải tịnh hạnh, chẳng phải hạnh tùy thuận, làm điều không nên làm. Sao các ông lại đến mãi nơi nhà cư sĩ để nhận thức ăn cúng dường, đến nỗi khiến gia đình họ nghèo túng như vậy?

2. Yết-ma học gia:

Dùng vô số phương tiện quở trách các Tỳ-kheo rồi, Đức Phật bảo các Tỳ-kheo:

- Từ nay về sau cho phép Tăng tác pháp học gia cho gia đình kia, bằng pháp bạch nhị yết-ma. Tác pháp như vậy: Trong chúng nên sai một vị có khả năng tác pháp yết-ma, như trên mà tác bạch như vậy:

- Đại đức tăng xin lắng nghe. Trong thành La-duyệt này có một gia đình cư sĩ, cả vợ lẫn chồng đều đặc tịnh tín, làm đệ tử của Phật. Gia tài họ bị cạn kiệt. Nếu thời gian thích hợp đối với Tăng, Tăng chấp thuận, nay Tăng tác pháp yết-ma học gia, các Tỳ-kheo không được đến gia đình kia nhận thức ăn mà ăn. Đây là lời tác bạch.

- Đại đức Tăng xin lắng nghe. Trong thành La-duyệt này có một gia đình cư sĩ, cả vợ lẫn chồng đều đặc tịnh tín, làm đệ tử của Phật. Gia tài họ bị khô kiệt. Nay Tăng trao cho pháp yết-ma học gia, các Tỳ-kheo không được đến nhà đó để nhận thức ăn mà ăn. Các trưởng lão nào đồng ý Tăng trao cho cư sĩ kia pháp yết-ma học gia thì im lặng. Vị nào không chấp thuận xin nói.

- Tăng đã chấp thuận trao cho cư sĩ kia pháp yết-ma học gia rồi, Tăng chấp thuận nên im lặng. Việc này được ghi nhận như vậy.

- Từ nay về sau, Ta vì các Tỳ-kheo kiết giới, gồm mười cú nghĩa, cho đến câu chánh pháp tồn tại lâu dài.

Muốn nói giới nên nói như vậy.

Tỳ-kheo nào, đã biết là nhà học gia, Tăng đã cho pháp yết-ma học gia rồi, mà đến nhà ấy nhận thức ăn để ăn, phải đối trước các Tỳ-kheo khác phát lồ: “Thưa Đại đức, tôi phạm pháp đáng khiển trách, nay đối trước Đại đức xin phát lồ sám hối.” Đây là pháp hối quá.

Thế Tôn vì các Tỳ-kheo kiết giới như vậy. Trong đó có Tỳ-kheo trước có nhận sự thỉnh của gia đình, có sự nghi không dám đến. Đức

Phật dạy:

- Có thỉnh trước thì cho phép đến.

Bấy giờ, có Tỳ-kheo bệnh không dám nhận thức ăn của học gia, Đức Phật dạy:

- Từ nay về sau cho phép các Tỳ-kheo bệnh được nhận thức ăn nơi học gia để ăn.

Khi ấy các Tỳ-kheo thấy người cho thức ăn để thức ăn xuống đất mà cho, nghi không dám nhận. Hoặc khiến người mang cho; cũng không dám nhận. Đức Phật dạy:

- Cho phép nhận.

Từ nay về sau nên nói giới như vậy:

Tỳ-kheo nào, nếu trước đó đã tác yết-ma học gia, đối với học gia đó, không có sự thỉnh trước, không bệnh, tự tay nhận thức ăn và ăn. Tỳ-kheo ấy cần đối trước Tỳ-kheo khác phát lồ: “Tôi phạm pháp đáng khiển trách, làm điều không đáng làm. Nay tôi đối trước Đại đức, xin phát lồ sám hối”. Đây là pháp hồi quá.

B. GIỚI TUỞNG

Tỳ-kheo: Nghĩa như trên.

Học gia⁴⁸¹: là Tăng trao cho pháp bạch nhị yết-ma. Nhà cư sĩ: Như trên đã nói.

Bệnh: Cũng đã nói ở trên.

Tỳ-kheo nào, học gia như vậy, trước đó Tăng đã trao cho pháp yết-ma cho họ rồi mà Tỳ-kheo không được thỉnh trước lại không bệnh. Đối với trong nhà học gia như vậy mà nhận thức ăn để ăn, thì mỗi miếng ăn phạm Ba-la-đề-xá-ni.

Tỳ-kheo-ni, Đột-kiết-la. Thức-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Đột-kiết-la. Đó gọi là phạm.

Sự không phạm: Nếu đã được thỉnh trước; hoặc có bệnh; hoặc để xuống đất mà cho; hoặc nhận từ nơi người khác; hoặc học gia sau khi dâng cúng tài sản vẫn còn nhiều. Thấy đều thì không phạm.

3. Giải Yết-ma học gia

Học gia kia, tài sản có lại dồi dào, đến trong Tăng xin giải yết-ma Học gia. Các Tỳ-kheo bạch Phật. Đức Phật dạy:

- Nếu tài sản của học gia có lại dồi dào, họ đến giữa Tăng, xin giải pháp yết-ma học gia thì Tăng nên tác pháp bạch nhị yết-ma, giải

---

481. Học gia 學家. Thập tụng: Chỉ gia đình đã đắc Sơ quả. Pali: Sekkhasammatāni kulni, những gia đình đã được xác nhận là hữu học; giải thích: Đó là gia đình tăng trưởng với tín, nhưng tổn giảm với tài sản.

---

cho họ. Trong chúng nên sai một người có khả năng tác pháp yết-ma, như trên mà tác bạch như vậy:

- Đại đức Tăng xin lắng nghe. Trong thành La-duyệt này có một gia đình cư sĩ, cả vợ lẫn chồng đều đắc tịnh tín, làm đệ tử Phật, ưa thích cúng dường nên của cải bị khánh kiệt. Trước đây Tăng đã cho pháp yết-ma học gia. Nay của cải có lại dồi dào, họ đến trước Tăng cầu xin giải yết-ma học gia. Nếu thời gian thích hợp đối với Tăng, Tăng chấp thuận, nay Tăng giải pháp yết-ma học gia. Đây là lời tác bạch.

- Đại đức Tăng xin lắng nghe. Trong thành La-duyệt này có một gia đình cư sĩ, cả vợ lẫn chồng đều đắc tịnh tín, làm đệ tử Phật, ưa thích cúng dường nên của cải bị khánh kiệt. Trước đây Tăng đã cho pháp yết-ma học gia. Nay của cải có lại dồi dào, họ đến trước Tăng cầu xin giải yết-ma học gia. Các trưởng lão nào đồng ý Tăng vì cư sĩ kia giải pháp yết-ma học gia thì im lặng. Vị nào không đồng ý xin nói.

- Tăng đã chấp thuận vì cư sĩ kia giải pháp yết-ma học gia rồi.

Tăng chấp thuận nên im lặng. Việc này được ghi nhận như vậy.

Khi ấy các Tỳ-kheo đều nghi không dám nhận thức ăn từ cư sĩ đã được giải yết-ma học gia, bạch Phật. Đức Phật dạy:

- Từ nay về sau cho phép các Tỳ-kheo được nhận thức ăn nơi nhà đó. Nhận như vậy không phạm.

Người không phạm: Phạm lần đầu tiên khi chưa chế giới, si cuồng, loạn tâm, thống não, bức bách.